

15. Jh.; Dominikanerkonvent Basel

a^r kurzer Conspectus, sonst leer.

a^v leer.

1r-v Varia excerpta et notata de scientia sacra et profana

">Augustinus super gen. ad literam< scriptura sacra sic loquitur ut altitudine superbos irrideat ... - ... mechanica tractat de operibus humanis et diuiditur in 7 ... in theatricam. >verte 4^{or} folia<".
- Neben Kirchenvätern werden öfters Seneca und Hugo de s. Victore, didascalion zitiert. Die am Schluss angegebene Fortsetzung ist nicht aufzufinden.

2r-10r Tabula sermonum in hoc libro contentorum.

10v-14v Sermones et notata varia

">In die penth.< Ad eum veniemus et mansionem ... (Ioh.14,23). Gregorius nisi spiritus sanctus cordi assit audientis in vanum laborat lingua docentis. Magnum donum deus pater ...; (11v) >In annunciacione dominica sermo latinus< Aue gracia plena (Luc.1,28). Reuerendi p[atres] et in christo dilecti fratres, Cum secundum philosophum ...; (13r) >de festiuitatibus< Notandum quod legales festiuitates iudeorum quedam erant communes et continue quedam anniuersarie ...; (14r) prou.4 'fili ausculta ...'; >pro gracia impetracione< boecius in de consolacione ...; [...] hec dicitur monastica a monos quod est vnus et ycos ...; Notandum quod propter lapsum primi parentis homo in duplicem incurrit indigenciam ...; (14v) >De nomine ihesu. Vincencius in hystoricali speculo li.32 c^o 68< Cum mater sancti edmundi mitteret eum ... - ... Ecce manifesta nominis ihesu proteccio." - Vincentius Bellovacensis, speculum historiale 32,68; am Schluss ein anderes kurzes Miraculum, nicht aus Vincentius Bellovac.

^{-28ra}
15r-16v.27r¹ Tabula rerum.

17r-v Tabula quaedam (gestrichen).

18r-26v Sermones et materiae variae

(18r-v) ">de angelis< Angeli eorum in celis semper vident etc. (Matth.18,10). quia homines beatis spiritibus sociandi sunt id certo hic nota quod

quod quicumque in ecclesia deo fideliter humiliter et deuote ministrant ... - ... Item vbique est ut gubernator sed in cel[is] ut glorificator."

(19r-21r) ">Beatitudo duplex s. in re et in spe< Nota dicuntur beatitudines primo quia sunt perfectissime et propriissime dispositiones ad eternam felicitatem ...; 'Beati pauperes spiritu ... (Luc.6,20) quia illud est primum correspondens merito. Sciendum quod paupertas spiritus sumitur hic pro abstinentia ab amore mundi ... - ... dz rich gottes ewige selikeit." - Mit ziemlich umfangreichen deutschen Stücken.

(21r-25r) ">de martirio spirituali< Martirem non facit pe[na] sed ca[usa] i. propter christum suscepta. Nota quod multis de causis potest quis fieri martir ...; (21v) >de pulsacione spirituali. Cor pulsat< Pulsat dominus hominis animum cum eum inducit ad melius ...; >de verme consciencie< ...; >quis dicit deuocio< ...; (22r) >de persecucione bonorum< liber mensch es mus ie gelitten sin wy es harkom ...; 'Seminavit bonum semen ...'(Matth.13,24). Nota deus habet triplicem agrum s[cilicet] mundum in quo ...; (22v) >de octo diebus creacionis [que] conferuntur ad 8 virtutes< Nota 8 dies. primus est illuminacio ...; (23r) >Nota verbum dei habet 4^{or} virtutes< primo purgacionem. Ioh.15 'Iam vos mundi estis ...'; (23v) >dominica 20^a< Multi sunt vocati (Matth.22,14). multi sunt vocati s. per fidem sed pauci electi ad beatitudinem. Rabanus* Tanto vnusquisque nostrum in humilitate se deprimat ...; (24r) Vtrum predestinatus possit dampnari. arguitur quoniam omne preteritum est simpliciter necessarium quia secundum philosophum 6 ethicorum hoc solo priuatur deus ingenta facere que facta sunt ...; (24v) >De suffragijs defunctorum< Suffragia quibus et ad quid prosint et qualiter facienda et a quibus. augustinus* Si scirem patrem meum esse in inferno ... - ... ut nimis debilitemus nos ut postea medicorum suffragia requiramus etc."

(25v-26v) ">In die omnium sanctorum uel in communi plurimorum martirum< Merces vestra copiosa est in cel. (Matth.5,12). Merces illa primo est magna quia incomprehensibilis, ibi enim tantum gaudium ...; (26r) nota quod nihil magis mortalem hominem potest et refrenare et rectificare et in omni virtute perficere quam fides ... - ... quod nihil magis mortalem hominem mouere potest etc. vbi supra."

28rb ">de beatitudinibus< Bernardus in ser[mone]* videmus pauperes aliquos qui si veram haberent paupertatem ... - ... si vere pacem diligerent haut dubium quoniam sibiipsis quererent. hec bernardus."

28v leer.

29r-30r Notata quaedam theologica

(29r-v) "SVperbia oritur ex elegancia naturalium ex affluentia temporalium ...; >Bernardus de tepidis et curiosis Religiosis voluptuosis< Miror vnum inter monachos quomodo tanta intemperancia in comestionibus ... - ... heu me cur adhuc viuo videre ad hoc nostrum ordinem deuenisse."

(29v) "Arbor dictus^a amor dei (schematische Federzeichnung; die Wurzeln und Zweige mit theologischen Begriffen, und zwar auf der linken Seite negative, auf der rechten positive. Legende: "Hec arbor est amor dei plantatus in medio terre i. in nostro corde de quo procedunt tam terrene quam celestis virtus operacionis ...").

(30r) "de 3^{bus} gradibus contemplacionis< Gregorius super ezech. dicit 3^s esse gradus contemplacionis* primus ut mens se ad se colligat ... - ... quia corpus per animam viuit que fruitur deo etc. de hoc habetur 3 libro sentenciarum d.29".

30v-43v Sermones varii

(30v-38r) ">de dedicacione< In domo tua oportet me manere (Luc.19,5). domus hec est anima fidelis vbi debent esse 3^s camere s. memoria pro patre ...; (31v) >de annunciacione virginis< dei filius factus est homo primo propter peccata nostra item ipse voluit se ipse liberare ...; In finem dilexit eos (Ioh.13,1). 3^x est finis s. perseuerancie sic usque ad mortem dilexit nec mors ...; (32r) >de contemplacione< Ambuletis digne deo per omnia placentes (Col.1,10). primus gradus contemplacionis ut sensus exteriores claudentur ...; (33r) >de septuplici deserto< Multiplex est desertum bonum ad quod ducitur homo a spiritu bono. primum est cum deseritur malum s. peccatum mortale ...; (33v) >de pasca. de medio tenendo< nota quare christus in medio stetit. primo ut consuetudine vsitata plenus cognosceretur ...; (34r) >Dominica in octaua pasce< Cum sero factum esset etc. (Ioh.20,19). Nota 4^{or} leguntur in sero facta. primo iudit olofernem interfecit ...; (35r) >Collacio< Fuistis aliquando tenebre ... (Eph.5,8). notatur duplex status. b.aug. nota tenebre [...] statum peccatorum propter 4° primo propter nubilum excecacionem ...; (36r) >In ramis< Cum appropinquaret ihesus etc.

(Matth.21,1). ewangelium stat in 3^{bus} obsequijs christo exhibitis, primum a discipulis ... - ... defendit oppressos pascit famelicos et vestit nudos." - Enthält zwischen den angeführten längeren Stücken noch viele kurze Texte.

(38r) ">de beata virgine pulchra introduccio< Minnicliche frawe las mich genießen das du nach gote zu dem sunder hest die beste gnade ... - ... nach disen ellende leben das ewig leben." *gobet*

(38v-42v) ">feria quinta post letare< Ibat ihesus in ciuitatem que vocatur naim (Luc.7,11). hic erat mortuus quia fetidus ...; Semen domini bonum septemplici agro iactum perit, demon enim singulis zizanium superseminat ...; (39r) >feria 2^a pasce< Tu solus peregrinus etc. (Luc.24,18). christus dicitur peregrinus propter habitum habitationem ...; (39v) >de gracia tanto beneficio repetenda i. widergelten< bernhardus in ser[mone] huic ergo oportet vitam tuam o homo des ...; (40r) >Domi- nica 2^a post pascha< Christus passus est pro nobis ... (I Petr.2,21). In hijs verbis b. petrus duo facit. primo ostendit passionis bene- ficium ...; (41r) >dominica 2^a< Ego sum pastor bonus (Ioh.10,11). nota bonitas huius pastoris erga oues s. fideles ostenditur in ewan- gelio per 4^{or}, primo quia comparauit oues preciose ...; (41v) >In Rogacionibus< Petite et accipietis ... (Ioh.16,24). Hic noster aduoca- tus instruit quid et quomodo petere debeamus et ad oracionem exaudien- dam 3^a requiruntur ...; (42r) Pauper spiritu possidebit regnum celorum hunc autem efficiunt quatuor ..." (Schema); 42v "Qui manducauerit ex hoc pane ... (Ioh.6,52). manducauerit glo[ssa] s[cilicet] digne. nota primo ... - ... et quare velatum propter fidem et propter delecta- tionem." - Darunter noch eine kurze nota.

(43r) "// du von minem valle vnd von minen sunden hest alle dine ere ...; Nota maria ist verbunden vnd schuldig das sie vns ratte vnd helffe ... - ... ne dominum offendat et celestis exercitus an ir ere nüt spreche." - Vor Bl.43 fehlen 3 Bl.

(43r) ">Exemplum de beata virgine< Miles iuuenis secularis vxorem beate marie virgini deuotam habuit que pro conuersione mariti supplicans ... - ... cum vxore fine bono quieuit."

(43v) "VEnite sicientes ad aquas et emite absque auro et argento vinum et lac. Videamus quale fuerit vas quod continebat illud vinum Item quis operarius ... - ... in magna leticia, nobile pro virtuosus propinatatum est. >Explicit<".

44r-92r Godefridus Heriliacensis, expositio orationis dominicae immutata

">Super pater noster< Pater noster (Matth.6,9). karissimi vos debetis scire quod inter omnia opera que possunt fieri in hac vita ...

(54v) Noster. karissimi satis visum est de primo verbo orationis dominice scilicet de pater ... - ... Ideo dixit Matth.11 'discite a me etc.' Quorum requiem nobis concedat Qui est benedictus in secula Amen.

>Explicit Super pater noster per me fratrem Iohannem hohlenloch protunc cursorem ~~h~~^{usormaci}lensem Anno 1452 In vigilia invencionis sancte crucis<". - Offenbar eine überarbeitete Fassung des Traktats

Stegmüller, Rep.bibl.2,2608. Nur einzelne Teile enden wie Predigten.

92v-96r Tractatus de duodecim consiliis domini nostri Iesu Christi

">De Duodecim Consilijs d[omini] n[ostri] Ihesu christi< QVesiui illum per plateas ... (cf.cant.3,2). Verba proposita possunt esse anime amorese dominum sollicite querentis per plateas i. per precepta diuina ... - ... omnia que arguunt a lumine manifestantur." - Der selbe Traktat einst auch im Kloster St.Ägidien zu Nürnberg, s. Ma.Bibl.kat. 3,445,16.

96r-102r Iohannes Lagenator de Francfordia, tractatus de contractibus

">Incipit tractatus de Contractibus< VT in foro anime vbi spectator est deus salubrius valeas consulere ... - ... Ex quo multas gentes fecit regi egipti subiectas et tributarios vrgente penuria eos compellente. >Explicit tractatus de contractibus scilicet de empcione et vendicione iusta et licita Editus per magistrum Iohannem de francfordia doctore sacre theologie etc. heydelberge compilatus< 2^a 2^e q.77 de empcione et vendicione." - Nicht Kopie der Hs. A VIII 16, 83r-100r.

102r-103v Materiae sermonum

">Dominica Nona< hystoria huius ewangelij introducta est pro salute anime. Imitemini igitur prudenciam villici et videamus in quibus sapiens fuit ...; (102v) >In natiuitate b.virginis< Sapiencia edificauit sibi domum ... (prov.9,1). Nota per sapienciam debes intelligere filium patris celestis cui attribuitur sapiencia. Iste filius ...; (103r) >Pater noster. Exemplum< Beatus adulricus tempore quodam iuit romam ad visitandum limina sanctorum apostolorum et habuit ex consuetudine ... - ... et de cetero a talibus caueamus."

104r-127v Iohannes Hohenloch, sermones quidam habiti in conventu et in insula

">In nomine patris et filij et s[piritus] s[ancti] Amen. Anno domini ^{(conuentum] b[asiliensem] pro[passus].} M^o cccc l j in die sequenti oct. natiuitatis b. virginis intraui ......
 Dominica tercia decima in conuentu predicauit hunc sermonem < Beati oculi qui vident etc. (Luc.10,23). bern[ardus]. Cum totum esse hominis constet ex duabus substancijs corpore videlicet et anima ...; >In die sancti mathei < Non veni vocare iustos ... (Matth.9,13). Introduccionem recipi ex vincencio. Tria sunt notanda, Modus vocandi ...; (104v) >Sabbato ante dominicam 14 in conuentu < Abrahe dicte i. facte sunt promissiones (Gal.3,16). deduccionem quere in albertino (?) Item que promissiones quere in luca ...; (105r) >Sabbato dominice 14. In insula in vigilia michahelis < Spiritu ambulate ... (Gal.5,16). Ysa.50 dicitur Ambulate in igne ...; (106v) >In die Sancti michahelis in insula < Angeli eorum in cel[is] semper vident ... (Matth.18,10). Iero[nimus]. Magna dignitas animarum quod vnaqueque ab ortu natiuitatis sue ...; (108r) >Sabbato dominice xv in conuentu < Que seminauerit homo ... (Gal.6,8). Multi sunt qui appropinquante messe libenter meterent ...; (111v) >Dominica xvij in conuentu < Amice ascende superius (Luc.14,10). Augustinus. diuina bonitas qua omnem deum suam diligit creaturam ...; (113v) >In die s.vrsule in insula. Sabbato 17 in conuentu < Obsecro vos ego vinctus in domino ... (Eph.4,1). quia in ewangelio vocamur ad nupcias ideo apostolus in hac epistola monet ...; (114v) >De silencio et taciturnitate < Amb[rosius] li. primo de officijs. Quamplures vidi loquendo in peccatum incidisse, vix quemquam tacendo ...; (115r) >In die Symeonis et inde in insula < Scimus quoniam diligencibus deum omnia cooperantur in bonum ... (Rom.8,28). Scimus quasi non solum hoc facit s[piritus] s[anctus] quod predictum est sed etiam idem spiritus ...; (117r) >Dominica xix in Conuentu < confide filii remittuntur ... (Matth.9,2). Dicit bernardus. Auctor omnium deus ...; (119r) >Sabbato 19 In conuentu < renuamini spiritu mentis ... (Eph.4,23). Apostolus precipuus dei consiliarius et conscius voluntatis eius ...; (119v) >Sabbato dominice 20 in insula in vigilia dedicacionis eiusdem < Venite ad nupcias (Matth.22,4). O quam benignissima est dei misericordia qui cum bonorum nostrorum non egeat ...; (121v) >Sabbato 21 in conuentu < Confortamini in domino (Eph.6,10). Dicit bernardus In mundo

isto quasi in stadio certaminis positi sumus ...; (122v) >In festo S.katherine in insula< ...; >Dominica prima aduentus domini in conuentu< ...; >In die S.nicolai in insula ...<; >Sabbato dominice tercię aduentus domini in conuentu< Sic nos existimet homo ... (I Cor. 4,1). quia filius dei christus et dominus noster in mundum venit ...; (123v) In die S.Nicolai ...; In die S.steffani ...; In die innocentum ut in paruo libello in conuentu. In die Circumcisionis dixi de 4^{or} remedijs ~~Nobilibus~~ contra originale peccatum ut in libello f. Item dedi pro nouo anno Nobilibus diuitibus et consiliarijs aquilam quia licet alte volet ... Sacerdotibus philomenam virginibus fenicem ...; §124r< dominica infra oct. natiuitatis in insula ex Romano. Dominica infra oct. epiphantie in conuentu 'pater tuus et ego etc.' Non predicauit in hoc sabbato; Dominica 2^a post oct. epiphantie In conuentu 'Domine si vis potes me mundare' (Matth.8,2). Crisostomus. Non dixit si rogaueris deum ...; (125v) Sabbato post in conuentu. 'Extendens ihesus manum tetigit eum ... (Matth.8,3). In quibus verbis duo possumus designare videlicet diuine gracie propmtitudinem 2° desiderij in subueniendo magnitudinem ... - ... et penam ignis in purgatorio sustinere."

super epistulas

(vgl. dazu AZ 118, 355^r De proprietatibus animarum pro noue annos und Gotschalens Hollen, sermo 30 de circumcissione Druck: Hagenau Henricus Gran 1517)

128r-140r Iacobus a Voragine, sermones quidam in adventu domini
 ">dominica prima aduentus. Sermo primus< PReparare in occursum dei ... (Am.4,12). Quando Rex uel alius princeps maxime dignitatis ad ciuitatem aliquam uenturus ... - ... et quod spiritum sanctum vidit et quod vocem patris audiuit." - Druck: z.B. Hain-Copinger 6545 (1).
 Vorhanden: dom. 1^a adv. sermo 1 - dom. 3^a sermo 1.

140r-151v Iohannes Hohenloch, sermones quidam et materiae sermonum
 "Dominica in lxx^a in conuentu 'Ite in vineam meam etc.' ex primo secundum Iac. de voragine. Sabbato sequenti in conuentu 'Ite et vos in vineam meam'(Matth.20,47). Ego quasi vitis fructificaui (cod.: fructi sua) etc. (eccli.24,23). Vbi ipsa ostendit qualis vitis fuerit respectu filij qualis respectu sui ...; (141v) Dominica in 1 in conuentu sicut habes in li. A. feria 4ta cinerum. [C]Onuertimini ad me ... (Ioel 2,12). Ioh. de sancto geminiano. videmus quod cum animal vnitum (?) sentit se vulneratum sollicite querit et procurat sanacionis remedium ...; (146r) >Dominica 2^a in 40^a in conuentu< [H]Ec est voluntas dei sanctificacio vestra (I Thess.4,3). Ignorancia diuine voluntatis est valde periculosa ...; (149r) >De Confessione

Confessione < Augustinus. Si nollem confiteri non me tibi absconderem sed te mihi ut in futurum omnium oculis non reueletur ...; (149v) QVinqve ex eis erant fatue etc. (Matth.25,2) uel 'sapienciam sanctorum narrant populi etc.' (eccli.44,15). hoc ideo quia laborauerunt sollicite pro illis gaudijs celestibus ... - ... sed voluntatem dei imploramus prestare nobis dignetur Qui nos creauit et redemit Amen." - 140a und 149a eingehaftete Zettel mit zusätzlichen Texten.

152r-153v Materia sermonis necnon nota quaedam de elemosyna

">Ihesus marie filius < EN ipse stat post parietem ... (cant.2,9). Patres reuerendi necnon in christo fratres dilectissimi, In rebus quibuscumque alium volens instruere secundum egregium doctorem nostrum sanctum thomam prima 2^e q.3 ...; (155v) Notandum quod elemosina debet dari <primo> ordinate ut homo primo sibi det ... - ... et vidit predictam puellam sole splendidiorum etc. verte hoc fo. in fine reperies;" (153r unten) ...cum ramis oliuarum."

154r-165v Sermones quidam

">In yseneco < Sapiens erit (prov.13,20). Reuerendi patres in christoque dilectissimi fratres, duo mihi in presenti actu incumbunt facienda, primo enim ipsam prophetiam cum quadam puerili collacione ...; (155v) >In vigilia Natiuitatis domini sermo < Complacuit domino in te (Is.62,4). Reuerendi mei p[atres] et in christo ihesu di[lecti] f[retres], Ille doctor eximius beatus augustinus in suo yponosticon liiiij^o capitulo Ad nostrum propositum in hunc verborum loquitur modum ...; (156v) >Item sermo de sancto thoma doctore < Hic magnus vocabitur (Matth.5,19). Reuerendi p[atres] et f[ratres], dicit beatus augustinus doctor gloriosus quod gracia est ...; (157r) >Item in natiuitate domini sermo non completus < Sanctificamini, cras enim ... (Ios.3,5). Si secundum prophetam sermones secundum materiam sunt expetendi ...; (158r) >Item de natiuitate domini sermo < In ea natum est de spiritu sancto (cf. Matth.1,20). karissimi p[atres] et f[ratres] Quia nullus sufficienter invalidam mentis acie[m] sine gloriose virginis presidio potest eleuare ...; (158v) >de sancto thoma sermo < Effulsit in templo dei (eccli.50,7). Reuerendi p[atres] et f[ratres], Tullius 2° rethorice dicit quod pericia docendi in 3^{bus} consistit ...; (159v) >In die Cene Sermo < Hoc facite in meam commemoracionem (I Cor.11,24). pro huius thematis introduccione et premissi solucione occurrit mihi verbum beati bernardi ...; (160v) >Item in die Cene sermo < SVrgite eamus hinc (Ioh.14,31).

Vt Reuerendi p[atres] mei more solito in nostre collacionis exordio
 gratiam impetremus inventricem gratie salutemus ... 'Surgite eamus
 hinc'. karissimi, petrus damascenus in quodam sermone vel exhortacione
 de beatitudine celesti ...; (161r) >Item Sermo in die Cene< ACcipite
 et comedite ... (Matth.26,26). Domini patres et fratres ceterique
 omnes et singuli in christo ihesu karissimi, gloriosissimus doc[tor]
 b. augustinus 4 de doctrina christiana volens dare verum modum ...;
 (163r) >In festo sancti thome apostoli< CRescit in templum ...
 (Eph.2,21). Reuerendi p[atres] et in christo ihesu d[ilecti] fratres,
 beatus gregorius in moralibus dicit Quod per contemptum inferiorum ...;
 (163v) >prohemium in philosophiam< DEscende priusquam moriatur
 filius meus (Ioh.4,49). Sapiens philosophus a quo fons et origo tocius
 perfecti solaminis deriuatur, tamquam verus philosophie adamator
 omnia advertens ...; (164r) >Aliud< Reuerendi p[atres] et fratres,
 Idum (an recte: Illum) potenter procreatum et immense sublimatum homi-
 nem conspicio excellenter predotatum ...; (164v) >In vigilia natiuitatis
 domini< PAriet autem filium ... (Matth.1,21). P[atres] R[euere]ndi ac
 f[ratres] deuotissimi, gloriosissimus vates ysaias longe ante spiritu
 sancto plenus parientis ac nati explicans condicionem ... - ... parti-
 cipes nos faciat glorie et beatitudinis sue christus ihesus filius
 tuus dominus noster Qui est ... Amen."

166r-167v De purgatione animae per tribulationem effecta

">Notandum quod tribulacio quinque modis purgat animam tribulatam< Sed
 nota quinque species purgacionis naturalis que secundum scripturas
 tribulacioni spirituali appropriantur. Est enim purgacio corporis
 humani ... - ... quod beata virgo ab eo non recessit per infideli-
 tatem sed cum eo compassa est per vehementem compassionem."

167v Rota super pater noster, septem sacramenta, virtutes et vitia etc.

Scheibe, in sieben Sektoren und zwölf Kreise geteilt (davon neun be-
 schrieben). Im ersten Sektor: "pater noster qui es in celis sancti-
 ficetur nomen tuum / hic petimus filii dei esse patris omnipotentis /
 per hoc datur baptismus ad noticiam filii dei / Et spiritus sapiencie
 ad reuerenciam trinitatis / Et lamila humilitatis contra superbiam /
 Ita vestiemus nudos temporaliter / Condolemus egenis spiritualiter /
 Ita acquirimus potenciam / Superbiam euitamus /". - Dabei: "Item de
 Eadem materia quere folio 198 (=220v)".

168r-169v.171r-173r Sermones tres de dominica annuntiatione
necnon materia in dedicatione ecclesiae

(168r-169v) "Aue maria ... (Luc.1,28). Audi tacens quia pro reuerencia hoc dabitur tibi bonum gracie habemus in ewangelio 'Qui indiget ...'; (169r) >Item alius sermo de eodem< Nuncius bonus de terra longinqua (prov.25,25). Iste bonus nuncius est angelus gabriel missus a deo in ciuitatem ... - ... qui de celo descendit suppone in vterum virginis gloriose."

(171r-173r) ">Item de eodem< Aue gracia plena ... (Luc.1,28). hec salu-
 tatio dulcissima et vtilissima Quod dicit euam sine ve omnis culpe ...;
 (171v) >In dedicacione ecclesie< Terribilis est locus iste ... (gen.28,17).
 legitur ibidem Quum iacob fugeret a facie esav venit aran volens ibi
 requiescere ...; (172v) >Item sermo de dedicacione ecclesie. nota
 thema< Domum tuam enim decet sanctitudo (ps.92,5). nota domus ista
 est ecclesia et ad honorem dei et omnium sanctorum dedicata est ...
 - ... venerunt alij quibus dictus est dies aduentus eius et laudauerunt
 dominum etc."

170r-v...→216v De claustro linguae

"Ad exemplum claustrum visibilis claustrum li[n]gwe specialiter est
 formandum quia non est cuiusquam perfecta religio si eius li[n]gwa
 fuerit sine claustro ... - ... hoc est desperacio que actu suo inter-
 ficit. Spera ergo in domino et fac bonitatem etc. in exemplari
 heu non plus reperi etc." - Der Text steht, stets mit Verweisen nach
 der folgenden Stelle, auf 170r-v. 171r unten.192v unten - 193v.
 215v unten - 216v. Der Traktat erwähnt bei G. Bauer, Clastrum
animae, München 1973, 156.

171r-173r s.168r.

171r unten s.170r.

173v-174r Exemplum de quinque seruitiis domini cum expositione

">Exemplum de quinque seruiciis domini. Mundare debemus cor nostrum
 a peccatis< Exemplum legitur in gestis romanorum. fuit quidam impera-
 tor qui statuit pro lege quod quicumque vellet sibi ministrare ...
 - ... dyabolus numquam potest ad te venire et sic pervenias ad terram
 sanctam i. ad vitam eternam Amen." - Nach Gesta Romanorum ed.H.Oesterley,
 Berlin 1872, cap.17 (hier abweichend, stark gekürzt).

~~174r.181v unten Fabulae~~

174r.181v unten Fabulae duae moralizatae

(174r) "Quedam fabule. fabula < Wulpes semel fuit in gallinario super-
venerunt homines cum baculis ... - ... ut capellanum suum scilicet
suos devorent."

(174r.181v unten) ">Alia fabula quomodo aliqui incipiunt penitenciam
etc. < Contigit semel quod catta non amplius uoluit capere mures et
penitenciam agebat ... - ... et sic recidiunt (?) iterum in peccatum
ut prius fecerant." - Darunter: "Semel fecerunt mures consilium quod
vellent pendere ad eundem cattum vnam nolam ..." (nur Anfang). Darunter
Federproben, u. a. des Name (?) "Schaffneros".

174v Fabulae tres de die paschae

">fabule in die pasche < Asinus frequenter vidit quod porco in domo
dabatur panis ... - ... Asini autem semper laborant i. isti qui sunt
in oracione continue."

">Alia item < Vulpes casu cecidit in vnam situlam in puteum tunc venit
lupus et quesivit eum quid faceret ... - ... et veniunt inimici sci-
licet dyaboli et extrahunt inpium percuciant et dyabolus multa bona
promisit eue sed multa mala persoluit."

">Alia < Leo lupus et vulpes conduxerunt sibi invicem quod ven(er)a-
rentur. modo contigit quod vulpes cepit anserem lupus arietem pinguum
leo autem bouem macilentem (!) ... - ... scilicet fame siti etc.
quod peccatum debent nos castigare."

175r-181v Sermones quidam

">In die pasche sermo < 'Descendit ad inferna ...' audiulistis in
bona sexta feria quomodo christus mortuus est et sepultus ut per-
ficeretur ...; (176v) >Sermo communis < De profundis clamaui ... (ps.129,1).
Ecce karissimi verba ista ps.129 sunt scripta et ad nostram doctrinam
pro presenti loco thematis assumpta. dicunt ergo quidam quod iste
ps[almus] ...; (178v) >Do. prima post trinitatis. ¹tercius sermo
jac. de voragine < Mortuus est diues ... (Luc.16,22). Iuxta dictum
sapiientis non quod situm est ante oculos sufficit intueri ..." (Iaco-
bis a Voragine, sermo dom. prima p. trin.; Schneyer, Rep.lat.Serm.3,
221ff. Nr.88); 180v ">Dominica 2^a post trinitatis < Homo quidam fecit
cenam magnam etc. (Luc.14,16). In ewangelio isto 3^a notanda sunt,
primo quod diues fecit cenam magnam, 2° quod ad eos multos uocauit ...;
(181v) >dominica vicesima < Multi sunt vocati ... (Matth.20,16). Rabanus

pertractans illud verbum predictum d[icit]. Ad fidem plures conueniunt ...
- ... quia occupationes habent in voluptatibus mundi."

181v s. 174r.

182r-192v Iacobus a Voragine, sermones ^{quinque} ~~tres~~ dominica secunda et
tertia in quadragesima

"Egressus ihesus in partes secessit in partes tiri ... (Matth.15,21).
dominus ihesus christus multos viros ad penitentiam adduxerat multos
in suis petitionibus audierat ... - ... iuxta illud ps. Audiam quid
loquatur in me dominus deus etc." - Schneyer, Rep.lat.Serm. 3,221ff.
Nr.44-48. mit. engel

192v-193v s.170r.

194r Miracula quaedam Barbarae

">De sancta barbara Exempla< LEgitur quod quidam gentilis audiuit
de beata barbara quomodo non derelinqueret in fine mortis sibi ser-
uientes ... - ... que ei illam gratiam a domino obtinuit." - Fünf Ge-
schichten, wie besondere Verehrer und Verehrerinnen der hl. Barbara
ohne Sakramente nicht sterben konnten.

194v-215v Sermones quidam, inter quos Guilelmi de Malliaco

">In vigilia natiuitatis domini< CRas egrediemini et dominus ...
(II par.20,17). Sicut dicitur vulgariter spes que differtur affligit
animam ..." (Guilelmus de Malliaco; = Schneyer, Rep.lat.Serm.2,
483ff. Nr.9, mit Schluss wie B IX 32, 157r); 198r ">In Epiphania domini<
Vbi est qui natus est ... (Matth.2,2). Consuetudo est quando aliquis
rex vadit sibi accipere regnum ...; (198v) >Ewangelium< Cum natus esset
ihesus ... (Matth.2,1-12; 199r) In ewangelio isto magi redduntur
nobis commendabiles ex tribus scilicet ex inquisitione laboriosa ...;
(200v) >do. infra octauas Epiphanie. Ewangelium< Cvm factus esset ihesus
annorum xij ... (Luc.2,42-52). In ewangelio instruimur primo quoniam
parens et filij ...; (201v) >Dominica in septuagesima< Ite et vos
in vineam ... (Matth.20,4). gen. 'noe edificauit vineam etc.' noe i.
dei filius edificauit vineam electam i. beatam virginem ...; (202v)
>Dominica 2^a in aduentu domini< [Q]vecumque scripta sunt ... (Rom.15,4).
legitur prou. x quod filius sapiens letificat patrem. Ad instruccio-
nem ergo ...; (203v) >Dominica vicesima prima< Erat quidam regulus
etc. (Ioh.4,46). >Ex postilla sancti thome super Iohannem< Nota

regulus dicitur multipliciter ... Moraliter consideranda sunt 4^{or}, primo quis sit iste regulus Quis filius ...; (205r) >Dominica infra oct. Epiphanie< Pater tuus et ego dolentes ... (Luc.2,48). primo nota quid querere debeamus et sciendum quod ihesum quem peccando amisimus ...; (206r) >dominica prima aduentus< Ecce rex tuus venit (Zach.9,9 etc.) In verbis istis in<ca>nuit nobis ewangelista quinque circa aduentum domini Primum est aduentus propinquitas cum dicit Ecce ..." (Guilelmus de Malliaco; = Schneyer a.a.O. 2,483 Nr.2, hier durch Quaestiones stark erweitert); 211v "In Rusticano do.18 de tribus generibus hominum quos habet rex in hoc mundo. Item G 24 fl.96 de egressione in occursum regis. 3 Reg. 10 Constituit te regem ...; (212r) >In natiuitate domini< Ecce ewangelizo vobis ... (Luc.2,10). Inter omnia festa letabunda tocuis anni hoc festum natiuitatis est tanto lecius quanto hoc festum ...; (215r) [P]Aruulus natus est nobis (Is.9,6). In hoc verbo tria notantur principaliter, primo nascentis benignitas ibi 'paruulus ...' - ... vere liberi estis."

215v-216v s.170r.

217r leer.

217v-219r s.277r.

219r Notae quaedam

"Quidquid vis et non potes pro facto deus computat ... - ... 3° in inferno hoc est in dampnatis."

219v-220v Tractatus de sacramentis: de oratione dominica

">Sermo de pater noster expositio quedam< pater noster (Matth.6,9). premittitur in hac oracione captacio beniuolencie q[uasi] diceret quia pater exaudire scis ... - ... ab omnis gaudiij fruicione separacione." - Wie B X 17, 126v-127v, s. Meyer-Burckhardt 2,590f.

220v Nota de septenis rebus theologicis

">Notandum quod per septem dona spiritus sancti et per septem petitiones in oracione dominica vitantur 7tem vicia moralia et impetrantur 7tem beatitudines ... - ... quibus deo vnimur in presenti et in futuro per gloriam." - vgl. 167v.

221r-223v Sermo et particula sermonis de cena domini

(221r-223r) ">In cena domini Collacio< In finem dilexit eos (Ioh.13,1).
 p[atres] r[euerendissimi] domini venerabiles et egregij ac ceteri
 fratres in domino carissimi, vt cum dulcissimo bern[ardo] sumam
 exordium hij sunt dies quos obseruare debemus ... - ... eternaliter
 diligat In finem sempiternae leticie, quod nobis concedat ... amen."
 (223r-v) ">Vestre mentis liberum equissimo id pensandum attentius
 relinquo an non eos gradu dignissimo sublimauit quos in hac cena
 mediatores ... - ... vnumque ex invisibilibus et visibilibus fieri."

224r-228r Bonaventura, de reductione artium ad theologiam

(226r) "Omne datum optimum ... (Iac.1,17). In hoc verbo tangitur
 origo omnis illuminationis ... - ... (225v) qui docet nos omnem
 veritatem amen." - Reihenfolge des Textes: 226r.224r.226v-227r.
 224v.227v-228r.225r-v; Druck: Opera ed.Quaracchi 5,319-325.

228v-233r Iohannes Herolt (discipulus), promptuarium exemplorum

(A - B exemplum 7)

">Incipit promptuarium discipuli exemplorum 2^m ordinem alphabeti<
 Vtile et expediens est viros predicacionis officio peditos proximorum
 salutem per terram discurrendo querentes exemplis habundare ...
 - ... aliud autem signum dare non poterat etc. quere A 342 Exc."
 - Druck: z.B. Iohannes Herolt, Sermones (Hain-Cop.8484), j1^{ra}-j3^{va}.

233r-268v Miracula varia

(233r-237r) ">De ea que non potuit relinquere virum< QVedam puella
 non poterat relinquere virum dicens quod pocius deum relinqueret ...;
 >De moniali beatrix nomine< Monialis in claustro beatrix nomine que
 diu seruiuit beate virgini ...; >Quod bonum est honorare beatam
 virginem< Comes quidam choream transiens virginem concupit ...
 - ... (de iuvene cui beata virgo subuenit propter 'Ave Maria')
 Post mortem vero ipsius prior omnibus dixit." - Miracula de BMW.
 (237v-257r) ">Maria adiuuat peccatores ut conuertantur< fVit quidam
 vir nobilis sed tyrannus totus erga suos et alienos ut omnes vin-
 dictam peterent a deo ... - ... quod communiter dicitur Male acqui-
 sita male disperguntur."

(257r-263r) ">Adulterium< [L]Egitur quod quidam vir sanctus et deuotus orauit pro vxore sua defuncta. Illa apparens ... - ... christus ex misericordia adhuc semel pateretur antequam peccatorem etc. de Carpo d 99 Q". - Sachregister, das sich aber nur zum Teil auf den Inhalt des vorliegenden Bandes bezieht, dazwischen immer wieder Exempla. (263r-268v) "Nota quod contritis vere reddit deus gratiam suam sicut fecit cuidam peccatrici que habuit virum valde contrarium sibi ... - ... Corpus autem iuxta altare in eminentiori loco locatum est quod multis miraculis claruit."

269ra-274vb David ab Augusta, de exterioris et interioris hominis compositione liber 1 (disciplina nouitiorum) cum augmento

(269^m-274rb) Incipit liber de regulari disciplina nouitiorum Et primo ponitur tabula< ... (269rb) >Quare et ad quid et propter quid veneris ad religionem primum capitulum< Primo que semper considerare debes quare veneris Ad quid veneris et propter quid. propter quid enim venisti nisi solummodo ... - ... ~~(271/7b)~~ Compaciens sis afflictis et castus in omnibus."

(274rb-vb: augmentum) "Si religiosus diu inter (274va) seculares conuersetur ... >Item de eodem< DOceo te non tuo arbitrio dimittendum sed viuere debere in monasterio ... - ... Septimo circa penarum inferni acerbitatem. >Explicit doctrina nouitiorum<". - Druck (ohne das augmentum): Quaracchi 1899. Der vorliegende Text ist in 38 Kapitel eingeteilt, der Anhang am letzten Kapitel angehängt.

275ra-276v Quid in morte eueniat animae

">Quid fiet circa mortem hominis pulchra et notabilis materia< EDuc de custodia ... (ps.141,8). Omnes scire vellent quid eorum anime in morte eueniat Vnde dicere volo quomodo tunc dyaboli faciunt ... - ... ad quam per vitam trium dierum i. contricionem confessionem satisfaccionem pervenire poterimus Quod nobis pre[s]tare etc."

276v "In quibus verbis ponuntur quinque allegaciones quibus dyabolus vult ostendere peccatorem secum esse dampnandum prima est talis Tu obtulisti sibi tuam gratiam ... - ... Sed iste tuam vestem abiecit et meam secum portat ergo debet esse meus."

277r-292v.217v-219r Clastrum animae

">Incipit Clastrum anime. Abbas. primum Capitulum< Abbas claustrum
est iugis meditacio diuine presencie Sed quia non est locus ...
- ... (218v) ipsorum offensam toto cordis conamine precauentes Amen.
Explicit claustrum anime." 218v-219r Registrum. - s. Meyer-Burckhardt
1,697f. zu B VII 10,194ra (hier leichte Abweichungen).

b^{r-v} leer.

Papier; 14-14,5 . 21; a + 292 Bl. + b (27.28 gehört nach 16;
nach 42 fehlen 3 Bl.; richtige Reihenfolge: 244.247-250.245.246.
255.256.251-254.257; eingehaftete Zettel: 141a.149a; 18-292 alt
foliiert 1-271, mit diversen Unregelmässigkeiten).

Der Band stammt aus dem Besitz von Johannes Hohenloch; er hat grosse
Teile davon geschrieben (92r Eintrag von 1452), vieles rubriziert und
die Follierung angebracht. Da es sich um einen Sammelband handelt und
gewisse Teile aus einer frühen Zeit Hohenlochs zu stammen scheinen,
ist eine Unterscheidung der Hände schwierig. Sicher von anderer Hand
stammen: 1r-v.168-169.171r oben.171v-178.180-181: Schriftraum 11-12 .
17-19,5; 38-44 Zeilen; Notula, 1. Hälfte 15. Jh.; rubriziert, rote
Titel etc. - 128-139.182-189v Mitte: Schriftraum 10 . 15,5, ¹²⁸⁻¹³⁹ mit Tinte
begrenzt; 32-38 Zeilen; Kursive, 15. Jh. - 218-232 (ausser der Nota
220v): Schriftraum 11-11,5 . 16,5; 33-34 Zeilen; kursive Bastarda,
15. Jh.; rubriziert, rote Titel etc. - 269-274: Schriftraum 11,5 . 18,
zweispältig, mit Tinte begrenzt; 42-53 Zeilen; Notula, 1. Hälfte 15. Jh.;
rubriziert, rote Titel etc.

Einband 15. Jh., gelbliches weiches Leder; eine Schliesse (das Stück
mit der Krallen fehlt); vorderer Spiegel Perg.-Frgm., winzige Notula
des 13./14. Jhs. (Kommentar zum Corpus iuris civilis?); auf dem
vorderen D. Perg.-Schild mit Titel und Signatur.

ehemals Catenatus
(Spuren am linken D.
unten);

Aus dem Dominikanerkonvent Basel, von Johannes Hohenloch: Eintrag
15r oben "De libris fratris Iohannis hohenloch conuentus basiliens.";
auf dem Titelschild alte Signatur F 2 (über Rasuren, u.a. "198").
Schmidt Nr.134.